

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет адвокатури та антикорупційної діяльності
Кафедра організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури

АДВОКАТУРА: МИНУЛЕ, СУЧАСНІСТЬ ТА МАЙБУТНЄ

**МАТЕРІАЛИ
XV Міжнародної
науково-практичної конференції**

*14 листопада 2025 року,
м. Одеса*

Одеса
«Юридична література»
2025

УДК 347.965(477)(063)
А288

Редакційна колегія:

Н. М. Бакаянова (голова), завідувачка кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури;
С. К. Костенко, професор;
І. О. Кісліцина, доцент;
М. О. Кравченко, доцент;
О. Г. Свіда, доцент;
П. М. Синицин, доцент;
О. О. Храпенко, доцент;
Л. П. Нестерчук, старший викладач;
Р. Р. Щербатий, асистент

Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 3 від 15 жовтня 2025 р.)

Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матеріали XV
А288 Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 14 листопада 2025 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.), І. О. Кісліцина, М. О. Кравченко [та ін.]. — Одеса : Юридична література, 2025. — 664 с.
ISBN 978—966—419—456—0

У збірнику містяться матеріали доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє», яка відбулася 14 листопада 2025 р. у Національному університеті «Одеська юридична академія». Доповіді учасників присвячені актуальним питанням адвокатури і здійснення адвокатської діяльності в Україні, історії адвокатури, діяльності Національної асоціації адвокатів України, проблемам і перспективам розвитку адвокатського самоврядування, правилам адвокатської етики та юридичній відповідальності адвокатів, зарубіжному і міжнародному досвіду організації та діяльності адвокатури.

УДК 347.965(477)(063)

Відповідальність за зміст та достовірність поданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники та рецензенти, які рекомендували ці матеріали до друку.

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2025
ISBN 978—966—419—456—0

Фляжнікова Я. В.

старший викладач кафедри соціально-економічних дисциплін
Комунального закладу вищої освіти «Барський гуманітарно-
педагогічний коледж імені Михайла Грушевського»,
доктор філософії в галузі права

**ПРАВО АДВОКАТА НА СВОБОДУ ПРОФЕСІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ: ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ ТА ЕТИЧНІ МЕЖІ**

Одним із найважливіших питань адвокатури, яке виникає в складних умовах сьогодення, — є право адвоката на свободу професійної діяльності. Водночас, достатньо важливо акцентувати і на дослідженні правових гарантій та етичних меж, які стосуються даної тематики.

Загалом, людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю [1, ст. 3]. При цьому, кожен має право на професійну правничу допомогу. До того ж, кожен є вільним у виборі захисника своїх прав [1, ст. 59]. Не випадково, адвокатура — є невід'ємним елементом системи захисту прав людини. Реалізація адвокатом своїх функцій можлива лише за умови дотримання принципу незалежності та наявності законодавчо закріплених гарантій свободи професійної діяльності. Ці гарантії виступають основою для вільного і неупередженого здійснення адвокатом своєї професійної діяльності.

Так, у відповідності до чинного законодавства передбачено, що професійні права, честь і гідність адвоката гарантуються та охороняються Конституцією України, Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та іншими законами [2, ст. 23]. Відтак, можемо відзначити, що гарантії адвокатської діяльності стосуються: заборони і створення перешкод її здійснення; недопустимості порушення адвокатської таємниці; визначеності порядку проведення оперативно-розшукових та слідчих дій стосовно адвокатів; забезпечення рівності з іншими учасниками проваджень, змагальності; забезпечення безпеки та охорони життя, здоров'я, честі, гідності адвокатів та членів їх сімей; заборони залучення адвокатів до конфіденційного співробітництва під час проведення слідчих дій чи оперативно-розшукових заходів, якщо це може призвести до розкриття адвокатської таємниці; недопустимості втручання у приватне спілкування адвокатів з їх клієнтами (слušним є твердження, що існування безсумнівної довіри до професійної діяльності адвоката, як квінтесенція здійснення адвокатської діяльності, можливе лише за умови неухильного дотримання принципу конфіденційності [3, с. 248]); встановленого особливого порядку повідомлення про підозру адвокатам у випадку вчинення ними кримінальних правопорушень; заборони притягувати адвокатів

до юридичної відповідальності у зв'язку із здійсненням ними професійної діяльності; свободи висловлювань адвокатів у процесах; недопустимості отождолення адвокатів з їх клієнтами; наявності чіткої процедури дисциплінарних проваджень стосовно адвокатів [3, с. 251].

До того ж, ефективне здійснення професійної діяльності адвокатів залежить від закріплених у законодавстві гарантій адвокатської діяльності. Національна регламентація гарантій адвокатської діяльності є недосконалою та потребує удосконалення, з метою адаптації до міжнародних та європейських стандартів організації та діяльності цього правничого фаху. До того ж, така оцінка стосується не тільки законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність, але й інших національних нормативно-правових актів, які регламентують права адвокатів у юрисдикційних процесах. Новели до вітчизняного законодавства, запроваджені судово-правовою реформою, породжують необхідність у відповідних корективах регулювання участі адвоката у різних формах судочинства [4, с. 201].

У свою чергу, важливо додати, що етичні межі у професійній діяльності адвоката визначаються Правилами адвокатської етики, які спрямовані на їх належну реалізацію. До того ж, дотримання адвокатом етичних меж у своїй професійній діяльності спрямоване на забезпечення довіри клієнтів, належне функціонування інституту адвокатури та збереження його професійної репутації загалом. При цьому, з боку інших осіб, при здійсненні адвокатом свого права на свободу професійної діяльності мають бути дотримані загальні норми моралі та фундаментальні людські цінності, які спрямовані на те, щоб не порушити дані межі.

Водночас, як вдало у цьому аспекті Н. М. Бакаянова відзначає, що права адвоката як члена адвокатського співтовариства характеризуються певними особливостями, адже ґрунтуються на завданнях адвокатського самоврядування [5, с. 54]. Зокрема, це стосується і права адвоката на свободу професійної діяльності. При цьому, важливо акцентувати, що свобода адвокатської діяльності обмежується етичними нормами, які спрямовані на підтримання балансу між правами клієнта, інтересами суспільства, вимогами правосуддя та принципами професійної доброчесності. Як наслідок, їх недотримання може негативно вплинути не лише на процес конкретної справи, а й підірвати довіру до адвокатської спільноти загалом.

Отже, дослідження правових гарантій у поєднанні з етичними межами щодо свободи адвокатської діяльності — є досить важливим для забезпечення верховенства права, формування збалансованої правозастосовної практики та підвищення авторитету адвокатури. Адвокату у відповідності до чинного законодавства надаються не лише правові гарантії, а й покладаються на нього обов'язки, голо-

вним серед яких є дотримання Правил адвокатської етики. Так, правові гарантії мають бути достатніми для захисту адвоката від тиску та втручання, а етичні межі — ключовим орієнтиром, щоб не допустити зловживань. Тому, у цьому контексті, важливо зазначити, що між правовими гарантіями та етичними межами щодо права адвоката на свободу професійної діяльності має бути справедливе співвідношення.

Список використаної літератури

1. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України № 5076-VI від 05.07.2012. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17/conv#Text> (дата звернення: 29.08.2025).
3. Заборовський В. В. Конфіденційне спілкування адвоката зі своїм клієнтом як гарантія здійснення адвокатської діяльності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2021. Випуск 66. С. 244–250.
4. Святоцька В. О. Безпечення реалізації гарантій адвокатської діяльності на національному та міжнародному рівнях. *Право і суспільство*. 2019. № 5. Ч. 2. С. 194–201.
5. Бакаянова Н. М. Права адвокатів як членів єдиної професійної організації. *Національний юридичний журнал: теорія та практика*. 2015. № 6. С. 53–56.

Майстро Д. М.

керівник Навчально-наукової лабораторії адвокатської діяльності
Національного університету «Запорізька політехніка», старший викладач
кафедри конституційного, адміністративного та трудового права юридичного
факультету Національного університету «Запорізька політехніка»,
адвокат, член Ради адвокатів Запорізької області

ПІДТВЕРДЖЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ АДВОКАТА У СУДОВОМУ ПРОЦЕСІ

Відповідно до ст. 3 Конституції України права і свободи людини та її гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження та забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. Згідно із положеннями статті 55 Конституції України кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб [1]. Цілком поділяємо позицію Я. О. Тицької